

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36642
Nom: Periodisme de ciència, salut i medi ambient
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	Periodisme especialitzat	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

MORENO CASTRO CAROLINA

RESUM

Periodisme de ciència, salut i medi ambient és una assignatura obligatòria que aborda l'estudi dels fets i les discussions en l'àmbit científic i tecnològic que es difonen a través dels mitjans de comunicació, xarxes socials i plataformes especialitzades. Té un doble objectiu: d'una banda, analitzar els diferents gèneres amb què es treballa actualment en el periodisme de ciència, salut i medi ambient; i d'una altra, analitzar el sistema internacional de ciència i tecnologia perquè l'alumnat conega l'activitat científica internacional, així com les seues principals fonts de finançament. Entre els temes generals que es desenvoluparan a l'assignatura es troben: a) Introducció i història del periodisme científic; b) La ciència com a esdeveniment; c) Els gèneres periodístics en la informació científica; d) Les fonts d'informació científica; i e) El tractament informatiu de la ciència en els mitjans de comunicació.

Aquesta assignatura contribueix al compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, especialment l'ODS 3 (Salut i benestar), l'ODS 4 (Educació de qualitat), l'ODS 13 (Acció pel clima) i l'ODS 16 (Pau, justícia i institucions sòlides), en fomentar una comunicació rigorosa, accessible i crítica sobre temes científics, sanitaris i mediambientals essencials per al desenvolupament sostenible.

CONEXIEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es requereixen coneixements previs.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Capacitat i habilitat d'exposar raonadament idees, a partir dels fonaments de la retòrica i de l'argumentació, així com de les tècniques comunicatives aplicades a la persuasió.

Capacitat i habilitat per a buscar, seleccionar, contextualitzar i jerarquitzar qualsevol tipus de font o document (escrit, sonor, visual, etc.) d'utilitat per a l'elaboració i processament d'informació, així com per al seu aprofitament comunicatiu persuasiu o de ficció i entreteniment.

Capacitat i habilitat per a recuperar, organitzar, analitzar i processar informació i comunicació amb la finalitat de ser difosa, servida o tractada per a usos privats o col·lectius a través de diversos mitjans i suports o en la creació de produccions de qualsevol tipus.

Capacitat per a actuar defenent una cultura de la pau i respectant els drets fonamentals en els processos de la comunicació, en concret la igualtat entre dones i hòmens en tots els tractaments informatius, interpretatius, sígnicos, dialògics i opinatius de la comunicació.

Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .

Comprensió de les dades i de les operacions matemàtiques efectuades amb alguns d'ells d'ús corrent en els mitjans de comunicació i capacitat i habilitat per a saber utilitzar dades i estadístiques de manera correcta i comprensible per a la divulgació majoritària.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi

Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.

Que els estudiants siguen capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.

Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.

Que els estudiants tinguen la capacitat i la creativitat necessàries per a assumir riscos expressius i temàtics en el marc de les disponibilitats i terminis de la producció comunicativa, aplicant solucions i punts

de vista fundats en el desenvolupament dels projectes.

Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio

Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció i història del periodisme científic, mèdic i ambiental

1.1. Estratègies discursives de la informació científica en la societat digital

1.1.1. Característiques, funcions i disfuncions de la informació científica.

1.1.2. Els professionals de la informació científica: periodistes especialitzats

1.1.3. Les relacions entre científics i periodistes.

1.1.4. Llenguatge científic versus llenguatge periodístic: la recontextualització del missatge científic. El tractament dels temes.

1.1.5. La informació científica especialitzada.

1.1.6. La comunicació pública de la ciència.

2. La ciència com a esdeveniment

2.1. Ètica en la informació científica i tècnica

2.1.1. Els conflictes entre ciència i informació: les controvèrsies científiques.

2.1.2. La informació embargada o segrestada.

2.1.3. Els controls de qualitat de la informació científica.

2.1.4. Fake news científiques.

2.1.5. Els conflictes d'interés dels científics i les grans multinacionals.

3. Els gèneres periodístics en la informació científica

3.1. El tractament informatiu de la ciència en la premsa digital

3.1.1. Evolució del protagonisme de la ciència en les agendes informatives dels diaris digitals.

3.1.2. L'opinió al voltant dels temes científics i tecnològics.

3.1.3. L'anàlisi de contingut per a l'estudi del discurs dels missatges científics en la premsa. Estudi del framing per temes.

3.1.4. Els avantatges i oportunitats del periodisme digital.

3.2. El tractament informatiu de la ciència en la ràdio digital

3.2.1. Els podcasts de ràdio com a mitjà de divulgació científica.

3.2.2. Característiques dels programes radiofònics dedicats a la ciència.

3.2.3. La ciència als informatius de les cadenes de ràdio.

3.2.4. Temps, edició i propostes innovadores per a atraure l'audiència.

3.3. El tractament informatiu de la ciència en la televisió, webs TV i el cinema

3.3.1. La ciència i la tecnologia en televisió.

3.3.2. Els problemes de la ciència en televisió.

3.3.3. Ciència, televisió i educació.

3.3.4. El documental científic i el cinema de divulgació.

3.3.5. Les noves plataformes i la ciència, la ciència-ficció i l'animació científica. Netflix, HBO Max, Amazon Prime Video, Disney+, Filmin, Movistar Plus+, Apple TV+ i Atresplayer.

3.4. La comunicació institucional de la ciència a través de les xarxes socials: visibilitat i oportunitats

3.4.1. La comunicació institucional als organismes públics d'investigació (OPI). Les Unitats de Cultura Científica i de la Innovació.

3.4.2. La comunicació institucional a la universitat.

3.4.3. La comunicació institucional a les multinacionals.

3.4.4. La comunicació dels centres sanitaris de referència.

3.4.5. La comunicació de la ciència des dels governs locals, autonòmics i estatals.

4. Les fonts d'informació científica, mèdica, tècnica i de medi ambient

4.1. Les fonts d'informació en el tractament informatiu de la ciència

4.1.1. Introducció i classificació de les fonts d'informació científica.

4.1.2. Els investigadors com a font d'informació científica.

4.1.3. Els organismes no governamentals.

4.1.4. Llibres i revistes especialitzades.

4.1.5. Xarxes i bases de dades.

4.1.6. Llei de transparència.

4.1.7. Treballs de ciència col·laborativa.

4.1.8. El públic general com a productor d'informació.

4.1.9. La ciència ciutadana.

Aquest pla de continguts es plasmarà en el següents resultats d'aprenentatge:

- Identificar, analitzar i capacitar per a la construcció d'estratègies comunicatives de la informació política, social, cultural, econòmica i científica.
- Aplicar una visió crítica (capacitat d'anàlisi, comprensió i interpretació) sobre els temes que

alimenten el periodisme polític, social, cultural, econòmic i científic-tecnològic.

- Identificar el coneixement dels principals debats contemporanis vinculats a l'àmbit polític, social, cultural, econòmic, científic i tecnològic, així com els debats de caràcter local-comarcal (debats territorials) i les formes d'expressió i argots que s'han utilitzat en la seua construcció pública.
- Analitzar críticament els elements i les estratègies comunicatives en la cobertura mediàtica de crisis i catàstrofes mediambientals, polítiques, socials i sanitàries.
- Organitzar coneixements sobre els fonaments del periodisme especialitzat en diferents temàtiques, els seus mètodes i perspectives d'investigació.
- Classificar els elements que estan en la gènesi i configuració de l'actualitat política i social, així com les principals corrents teòriques que analitzen i estudien el periodisme polític, científic i social.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Aula informàtica	30,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	20,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	45,00
Estudi i treball autònom	25,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Activitats presencials: assistència a classes magistrals, seminaris, pràctiques a l'aula, pràctiques grupals, i debats a l'aula.

Activitats no presencials: preparació i elaboració d'un treball en grup de màxim 3 estudiants.

Lectures i estudi d'un manual de docència de l'assignatura per als estudiants **que no puguin assistir a cap classe** durant el curs per raons de salut, per horaris laborals, per excés de càrrega de treball acadèmic, per estar en el programa Erasmus o per alguna altra raó que no s'ha recollit anteriorment, però **que estiga plenament justificada (haurà d'acreditar-se)**. Les lectures i manuals quedaran especificades cada inici de curs a l'aula virtual.

Aquesta assignatura s'adscriu al projecte d'innovació educativa Codi UV-SFPIE_PIEE-3325253 'Intel·ligència Artificial en Comunicació' i segueix les activitats aprovades al respecte pel Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa (SFPIE), entre les quals destaquen: promoure les competències digitals, especialment les vinculades a l'ús eficaç, ètic i responsable d'eines d'IA; reforçar el desenvolupament de la capacitat crítica i l'autonomia intel·lectual de l'estudiantat, especialment en referència a l'ús de la IA; potenciar la col·laboració docent entre diferents assignatures i graus. L'alumnat, a més dels continguts transversals que es proposaran, participarà en un qüestionari sobre l'ús de la IA en l'assignatura.

AVALUACIÓ

A. PER A L'ALUMNAT QUE ASSISTEIX REGULARMENT A CLASSE

Primera convocatòria

Realització de sis activitats programades a classe (60% de la nota) i un treball en equip (10% de la nota).

A més, hauran de realitzar un examen tipus test sobre els continguts tractats en la docència teòrica de l'assignatura (30%).

A continuació, es detalla el desenvolupament de les pràctiques i el seu valor percentual:

- **Pràctica teòrica obligatòria (treball en grup 10%):** L'alumnat haurà d'elaborar un treball teòric d'investigació dins del camp del periodisme i la comunicació de la ciència. El treball haurà de complir els requisits exigits per a ser aprovat, i s'haurà de realitzar col·lectivament, amb un màxim de tres participants. Serà exposat davant la classe al final de l'assignatura. Les aportacions fetes en els treballs poden aparèixer com a preguntes en l'examen tipus test. El treball podrà ser suspès si no es segueixen les pautes d'elaboració treballades a l'aula.
- **Activitats pràctiques programades (60%):** L'alumnat haurà de realitzar obligatòriament SIS de vuit activitats programades. Així, podrà triar quines fer. Les pràctiques es duran a terme individualment o en grups de màxim tres persones. A classe es detallaran cada una i com procedir per a realitzar-les. A continuació, es resumeixen:
  - P1: redacció d'una nota de premsa sobre un article/projecte científic.
  - P2: assistència a una ponència o xarrada impartida per una persona investigadora. Caldrà fer-ne una convocatòria i una nota de premsa.
  - P3: revisió i correcció d'articles a la plataforma Viquipèdia.

- P4: elaboració d'una infografia científica a partir d'un article triat per l'alumnat.
- P5: elaboració d'un pòdcast de contingut científic.
- P6: narrativa transmèdia/debat a classe.
- P7 i P8: pràctiques encadenades. L'alumnat haurà de crear/simular un perfil de periodista científic/a.
  - **P7:** esbós/disseny d'un web o blog amb portada i una segona pestanya.
  - **P8:** creació de dos perfils socials (Twitter i Instagram), valorant-se positivament l'ús d'altres canals com Twitch, TikTok o YouTube. Es detallaran a classe.

Data de lliurament de les pràctiques i el treball en equip: el mateix dia que acabe la docència de l'assignatura. El treball en equip s'haurà d'exposar obligatòriament i cada membre haurà de pujar-lo a la tasca corresponent de l'aula virtual. Les activitats pràctiques es podran pujar a la seua tasca específica, bé el mateix dia de classe o segons la data acordada. No es poden acumular tasques pendents. Només s'acceptaran per l'aula virtual, no per correu electrònic.

REQUISITS

Cal aprovar tant l'examen com les pràctiques amb una nota mínima de 5. Es podrà compensar un 4 amb un 6, però mai amb una nota inferior a 4.

Segona convocatòria

Les parts no superades es podran recuperar en segona convocatòria. Es guardarà la nota de la part aprovada.

B. PER A L'ALUMNAT QUE NO ASSISTEIX REGULARMENT A CLASSE

Primera convocatòria

Alumnat que no assistirà a classe i que, per tant, no realitzarà les pràctiques presencials. Aquest alumnat haurà de fer **només un examen de desenvolupament**. Hauran de llegir el llibre i les lectures especificades a l'inici del curs en l'aula virtual. L'examen tractarà exclusivament sobre aquests continguts i representarà **el 100% de la nota**. No hauran de fer pràctiques, assistir a les classes magistrals ni fer l'examen tipus test.

Segona convocatòria

Si no aproven, es presentaran a la segona convocatòria amb el mateix format d'examen.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

HONESTEDAT ACADÈMICA

L'honestedat intel·lectual és essencial en la comunitat acadèmica i per a una avaluació justa. Tots els treballs presentats han de ser d'autoria original. **No s'admetrà el plagi ni l'ús indegut d'intel·ligència artificial (com ChatGPT o altres).**

Si es detecta plagi o còpia, el treball podrà ser valorat amb un 0 i suposar la suspensió de la convocatòria, a més de possibles sancions disciplinàries segons la normativa vigent.

També es consideraran **faltes greus**:

- Còpia o facilitació de còpia entre estudiants;
- Accés irregular o apropiació del contingut d'un examen;
- Suplantació d'identitat;
- Manipulació o destrucció d'evidències d'activitats avaluable.

Aquestes situacions s'hauran de comunicar a la coordinació del Grau.

Els treballs o exàmens amb faltes ortogràfiques, errors de sintaxi o redacció seran penalitzats i poden suposar la **suspensió de la prova**.

CODI DE CONDUCTA

L'objectiu de l'assignatura és oferir competències en periodisme i comunicació científica. Per això, l'aula ha de ser un **espai segur i inclusiu**, respectuós amb la diversitat (nacionalitat, gènere, edat, religió, diversitat funcional, etc.). Demanem respecte absolut envers totes les persones de l'aula.

BIBLIOGRAFIA

Bàsiques

Calvo Roy, A., & Moreno-Castro, C. (Coords.). (2021). *Periodismo científico en España, una especialidad con pasado, presente y futuro*. Fundación Ramón Areces.

Elena, A. (1993). De *Medlies* a *Terminator*: Imágenes de la ciencia en el cine de ficción. *Árbor*, 569, 9;16.

Elena, A. (1997). Skirts in the lab: Madame Curie and the image of the woman scientist in the feature film. *Public Understanding of Science*, 6, 269;278.

León, B., Moreno, C., Refojo, C., Revuelta, G., & Sanz, E. (Coords.). (2023). *Informando de ciencia con ciencia*. Fundación Lilly.

Moreno-Castro, C. (2009). *Comunicar los riesgos. Ciencia y tecnología en la sociedad de la información*. Biblioteca Nueva/OEI.

Moreno-Castro, C. (2011). *Periodismo y divulgación científica. Tendencias en el ámbito iberoamericano*. Biblioteca Nueva/OEI.

Moreno-Castro, C., & Gil Pérez, A. (2014). ¿Periodismo diletante o ciencia mediática? La metamorfosis del artículo científico en noticia de prensa. (*Falta la fuente completa para cerrar la cita según APA; si puedes aportarla, la completo.*)

Nelkin, D. (1990). *La ciencia en el escaparate*. Fundesco.

Ramentol, S. (2000). *Els silencis de la ciència*. Edicions 3 i 4.

Revuelta, G., León, B., López-Goñi, I., Pérez, M., & Sanz, E. (Eds.). (2025). *Comunicando ciencia con ciencia*. Fundación Lilly.

Complementàries

Bucchi, M., & Trench, B. (2025). *Science communication: The basics*. Taylor & Francis.